Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. post. - I Gruppo

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO: Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina . . . . . L 800
Letna naročnina . . . . . L 1.500
Letna inozemstvo . . . . . L 2.500
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XI. - Štev. 46 | Gorica - četrtek 12. novembra 1959 - Trst | Posamezna številka L 30

VERSKI POLOŽAJ V SLOVENIJI OB KONCU LETA 1959

Po vsej Jugoslaviji obhajajo letos 40-letnico ustanovitve KPJ. To priložnost so uporabili, da so vsestransko razgibali delavnost Zveze komunstov. V bližnji republiki Sloveniji se to posebej pozna v raznih dejstvih, ki si jih bomo v nekaj številkah ogledali. Za danes oglejmo si verski položaj.

POSPEŠEVANJE CIRILMETODIJSKEGA DRUŠTVA

V odnosu do Cerkve in duhovščine je partija letos napela vse sile, da bi še bolj uveljavila CMD med duhovniki. Poleg slavnostnega kongresa CMD, ki je bil v Ljubljani v začetku meseca septembra, je ljudska oblast finančno podprla tudi izdajo zbornika »V nove zarje.« Ta zbornik obsega razne članke, predvsem spomine komunističnih duhovnikov na njih delavnost pred drugo vojno, med komunistično revolucijo in po vojni. To so spomini pristnih marksistov v črnem talarju. — Ta zbornik pošiljajo sedaj vsem slovenskim duhovnikom na dom, članom ali nečlanom CMD, proti odškodnini tisoč din. Knjiga pa stane veliko več, ker je precej zajetna in tudi okusno opremljena ter na dobrem papirju. Pravijo, da v resnici stane knjiga v tiskarni dva tisoč din. Torej dodaja oblast iz svojega tisoč din pri vsakem izvodu.

POOSTRENI NASTOPI ZOPER DUHOVNIKE

V zvezi s tem povejmo, da se je močno zaostrilo postopanje zoper duhovnike, ki niso v CMD. Tu na Goriškem so letos zaprli župnika v Črnem vrhu Ivana Kobala ter ga obsodili na 10 mesecev zapora, ker je ljudi opozarjal pred nemoralnimi filmi. Na prosto je prišel prav te dni, potem ko je odsedel predpisano kazen. Iste dni, ko je on prišel iz zapora, je šel v zapor župnik iz Šempetra č. g. Albert Metlikovec. O njem so časopisi tudi tukaj v Italiji že pisali, ko je bil obsojen na 5 mesecev zapora. Pravilno je tedaj poudaril neki tukajšnji časopis njegov odnos do Jugoslavije, ki ga je pokazal s tem, da je po letu 1947 prostovoljno zaprosil za jugoslovansko državljanstvo in ga tudi dobil. Isti časopis je tudi pravilno presodil, da kdor je s civilnim zakonom odrekel pokorščino Cerkvi, ne more od njenih predstavnikov-duhovnikov zahtevati, da mu blagoslovijo hišo. Kot znano je po prvi obsodbi g. Metlikovec vložil priziv na višje sodišče v Ljubljani. To je priziv sprejelo in vrnilo sodbo v nov pretres sodišču v Novi Gorici. Pri novem sojenju je g. Metlikovec na kratko roko bil obsojen na dva meseca in pol zapora. Sodišče torej ni sprejelo dokazov za njegovo nedolžnost, temveč je samo znižalo kazen. Na priziv je ljubljansko sodišče novo razsodbo potrdilo in šempeterski župnik je sedaj moral v zapor za dva meseca in pol.

In še en primer je znan iz zadnjih časov. Apostolski administrator msgr. Toroš je predlansko leto sprejel v službo duhovnika Markica iz celovške škofije. Novomašniku Markecu so nemški krogi v Celovcu delali težave zaradi njegove narodne zavednosti. Vsled tega se je odločil, da gre rajši v Jugoslavijo med rojake kot na Koroškem med Nemce. Prišel je sem na Goriško in bil v službi najprej kot kaplan v Solkanu, nato kot župni upravitelj na Trnovem pri Gorici. Mlad in živahen duhovnik se je povsod priljubil, toda ne pri oblasteh, ker ni maral stopiti v CMD. Vsled tega so mu pred nekaj meseci vzeli vizum in g. Markec se je moral vrniti v rodno škofijo Celovec.

Ker smo pri tem, dodamo še to: Javna tajnost je, da OZNA na vse kriplje pritiska na duhovnike, da se vpišejo v CMD. Kliče posamezne duhovnike, ki niso še člani, in jih po ure dolgo zaslišuje, zakaj nočejo v društvo. Pritiska nanje z obljubami in z grožnjami. To povemo, da ne bo kdo mislil, da so vsi člani CMD v društvu prostovoljno in vsi marksistično-ga naziranja, kot so pisci zbornika »V nove zarje«.

Toda ta poostreni kurs do duhovnikov ni opažati samo na Primorskem, temveč v enaki meri tudi drugod v Sloveniji. Znano je, da je ljubljanski ordinariat preteklo poletje objavil opozorilo na duhovnike, naj bodo bolj previdni, kajti že 20 duhovnikov da je v preiskavi, 4 pa v zaporu. Tudi v Mariboru je opažati isto. Neki župnik, ki je pokazal »preveč« gorečnosti pri misijonu v preteklem mesecu marcu, je dobil 4 mesece zapora.

Za zaključek povemo, da taki policijski ukrepi zadevajo duhovnike, ki niso v CMD ali ki so iz njega izstopili. Vse to priča, da ima partija v CMD tisto poslušno orodje, ki naj pomaga od znotraj spodkopati Cerkev in z njo vero v ljudstvu s tem, da je prišlo lepo število duhovnikov, članov društva, v roke brezvestnega vodstva, kateremu je pri srcu graditev socializma in ne božjega kraljestva. Za 40-letnico je zato smatrala partija kot najbolj učinkovito sredstvo v boju zoper Cerkev in vero to, da pospeši in utrdi CMD, kateremu grozi polom, ker nima naraščaja. Pri tem je na eni strani udarila po duhovnikih — nečlanih društva, na drugi je nagnala vodstvo k bolj pospešenemu delu. Zdi pa se, da uspeh ne odgovarja pričakovanju.

Predsednik Gronchi pojde v Moskvo

Predsednik Gronchi je povabljen na obisk v Moskvo. Predsednik republike in vlada sta vabilo sprejela. Gronchi bo odpotoval v Moskvo sredi januarja. Ital. vlada je ustregla Hruščevu iz dveh glavnih nagibov: da zaščiti nekatere svoje koristi in da prispeva k mednarodnemu pomirjenju. S tem se bo Italija vključila v dvogovor med Vzhodom in Zahodom.

Preds. Gronchi je prvi zahodni državni poglavar, ki bo po zadnji svetovni vojni uradno obiskal SZ. Če upoštevamo, da je Italija država, ki ima krščansko demokratično vlado, Sovjetska zveza pa komunistično, ne bo težko razumeti, da je misel na Gronchijev obisk v Moskvi izvala prvi hip razna nasprotovanja, posebno med bolj odločno katoliškimi krogi. Ta bojazen je bila tem bolj utemeljena, ker bo Gronchijevemu obisku v Moskvi prej ali slej sledil enak obisk Hruščeva v Rimu. Kako bo to zgledalo, ko pride poglavar katol. Cerkvi najbolj sovražnega režima na uraden obisk v Rim, ki je središče katol. Cerkve in papeža? To je resen pomislek, ki ga je rimska vlada zaenkrat pustila ob strani in ni določila, kdaj naj sovjetski poglavarji vrnejo obisk in kdo naj pride, ali Hruščev ali Vorošilov. Vsekakor se glede tega pojavlja vprašanje, kakšno bo ravnanje Hruščeva v odnosu do papeža. Po starodavni tradiciji zaprosijo tuji državni poglavarji, ki so gostje italijanske države, za avdienco pri Petrovem nasledniku. Izjeme so bile redke. Hruščev ni državni poglavar, ampak le poglavar izvršilnih oblasti. Ministrskih predsednikov, ki niso obiskali na obisku v Rimu tudi papeža, pa je bilo mnogo. Vendar v Rimu ne izključujejo možnosti, da je sovjetska vlada namignila ali pa še lahko namigne v zvezi s povabilom predsednika Gronchija v Moskvo in povračilnim obiskom v Rimu tudi pri vatikanskem državnem tajništvu, kako bi bilo z obiskom sovjetskega ministrskega predsednika pri papežu, ne toliko zaradi tega, da bi zvedeli, če ga je papež Janez XXIII. pripravljen sprejeti, ampak da bi ob tej priložnosti obravnavali probleme diplomatskega značaja.

Seveda so to za zdaj samo domneve. Vatikanski krogi se zavijajo v popoln molk in kažejo, da smatrajo to zadevo za popolnoma preuranjeno. Vsekakor pa morebitni obisk Hruščeva v Vatikanu, ki se zdi dokaj neverjeten, tudi če ga ni mogoče izključiti, ne bi vplival na stališče Cerkve do komunizma, ker je zbližanje med Cerkvijo in komunizmom nemogoče. Ne gre za dvoje različnih verstev, ampak za najvišjo duhovno silo na eni in državo, ki opira svojo ideologijo na ateistični materializem, na drugi strani. Ker pa gre pri tem tudi za dve državi, ni izključeno, da bi mogel papež privoliti v sovjetski obisk, če bi bil zaprošen za to in če bi moglo to kaj koristiti katoliškemu svetu, n. pr. da bi dobila kat. Cerkev v Rusiji več svobode.

Francija pred Združenimi narodi

V ZN je prišla na dnevni red razprava glede bližnjega preizkušanja prve francoske atomske bombe v Sahari, ki pa vzbuja malo zanimanja. Francija je odločena narediti poizkus v Sahari. To je potrdil francoski zastopnik na maroški protest. Zagotovil je, da bo vse preskrbljeno proti razvijanju radioaktivnosti in dodal, da se bo Francija odpovedala poskusom, ko se bodo druge države odpovedale jedrskemu orožju. Med razpravo so Angleži podprli Francoze, Sovjeti pa so sprva molčali, ker se ne bi radi zamerili ne De Gaullu ne afro-azijskim državam, ki zahtevajo naj se Francija odpove poizkusom v Sahari. Končno so na tiho povedali, da bodo glasovali proti Franciji.

ZADREGA KOMUNISTOV

Hruščev je spravil v resno zadrego komunistične prvake na Zahodu, zlasti francoskega rdečega prvaka Thoreza. Ko je De Gaulle objavil načrt za Alžirijo, ga je Thorez ostro grajal, kakor vsi ostali komunisti po drugih državah, češ da hoče franc. meščanski razred z njim le ukaniti alžirsko ljudstvo in ga oropati svobode. Potreba je pa nanesla, da je dal Hruščev ves svoj blagoslov De Gaullovemu načrtu, samo da bi ta sprejel vrhunski sestanek. Ker pri komunistih velja pravilo, da učenec ne sme prekositi učitelja, je moral Thorez preklicati svojo besedo ter izjaviti, da je De Gaullov načrt res dober. Kaj bo na to rekel Togliatti?

Eisenhowerjevo potovanje

Uradno je bilo napovedano, da bo predsednik Eisenhower prišel 4. decembra na obisk v Rim. Raz. govarjal se bo z italijanskimi državniki. Sprejet bo tudi pri sv. očetu v Vatikanu. Iz Rima pojde v Grčijo in Turčijo, dalje v Afganistan, Pakistan in Indijo, potem pa še v Pariz in Maroko. Mudil se bo torej v Evropi, Aziji in Afriki. — Na razgovorih v Rimu se bo dotaknil glavnih vprašanj: odjuge, razorožitve, varnosti ter zlasti pogajanj med Vzhodom in Zahodom.

Kaj je napotilo Eisenhowerja, da se je odločil za osebno in dinamično diplomacijo, kakor jo že nekaj časa uspešno vodi Hruščev? Preden se bo usedel z njim za mizo, hoče imeti trdno za seboj Macmillana, De Gaulla in Adenauerja. Neki karikaturist je takole prikazal sedanji položaj: na prvi sliki je Macmillan v gojzercah, kratkih hlačah in s cepinom v roki, ki z eno nogo nestrpno že začenja plezati na vrh. Na drugi strani je pa De Gaulle, ki ima polno opravka s franc. atomsko bombo in se ne meni za plezanje na vrh. Vmes stoji Eisenhower, ki vleče Macmillana za suknjič in se ozira proti De Gaullu. Pred njim sedi pri mizi Adenauer, zatopljen v papirje; napeto razmišlja, kako bi rešil Nemčijo pred nameni prijateljev in sovražnikov. Na drugi sliki pa sedi Hruščev pred zrcalom in se samemu sebi zadovoljno smehlja.

OBISK V INDIJI

Važna etapa Eisenhowerjevega potovanja bo pristanek v Indiji. Ameriški predsednik je že dalj časa na dolgu Nehruju, kateremu je obljubil, da mu vrne obisk. Zdaj je nastopil ugoden trenutek. Na Severu grozijo Indiji kitajski komunisti. Poleg tega ima Indija gospodarske načrte, ki jih ne more izpolniti brez tuje gospodarske pomoči. S svojo osebno prisotnostjo ji ameriški predsednik lahko zagotovi ne samo gospodarsko, ampak tudi diplomatsko pomoč v sporu s Kitajsko. Morda bo Nehruju tudi prijazno dopovedal, da ga nevtralistična politika ni rešila pred kitajsko požrešnostjo in da ZDA niso na čisto napačni poti, ko odklanjajo priznanje kom. Kitajske ter njen sprejem v Združ. narode, ker krši nekatera načela, ki jih slovesno proglaša listina ZN. Njegov obisk bo vsekakor služil okrepitvi vezi med zahodnim svetom in neopredeljenimi azijskimi državami.

Napredek v Ženevi

Po dolgem času so pogajanja v Ženevi o prekinitvi atomskih poizkusov napredovala. Sovjeti so načelno sprejeli ameriški predlog, naj bi strokovnjaki znova preučili nadzorstvo nad podzemskimi razstrelitvami. Zahodne vlade zdaj ugotavljajo, v koliki meri Sovjeti sprejemajo ameriški predlog za nadzorstvo.

Mejni promet

Tudi v oktobru je bil mejni promet med Italijo in Jugoslavijo, kakor ga določa videmski sporazum, zelo živahen in je dosegel 403.000 prehodov v obe strani. Bil je nekaj manjši kakor prejšnje mesece, a to je treba pripisovati jesenskemu času.

V prvih letošnjih desetih mesecih je prekoračilo mejo z dovolilnicami vsega skupaj 4 milijone 190.000 ljudi, 300.000 manj kakor lani. Zmanjšal se je tudi mednarodni mejni promet zaradi manjšega prihajanja in odhajanja turistov v Jugoslavijo in iz nje. S potnimi listi je šlo čez mejo v obe strani skoraj 66.000 ljudi.

Škandal v izpitni dvorani v Rimu

V Rimu se je začel pretekli teden konkurz za notarje, katerega se je udeležilo 2500 kandidatov. Policija je pri pismenem izpitu prišla na sled neredom. Ugotovili so, da je neki kandidat iz Rima podkupil uradnika na ministrstvu, da mu je za 1,5 milijona lir izdal naslove nalog. Druge osebe so nato narejene naloge vtihotapile prizadetemu v izpitno dvorano. Krivce so aretirali, izpit pa razveljavili.

RESOLUCIJA SDZ V GORICI

Na sestanku goriške SDZ, ki se je vršil v nedeljo 8. novembra na Placuti, so udeleženci sprejeli naslednjo resolucijo, ki jo dajemo v vednost našim bralcem:

Udeleženci sestanka Slovenske demokratske zveze v Gorici v nedeljo dne 8. novembra 1959, na katerem so poročali: dr. Avgust Sfiligoj in dr. Anton Kacin, občinska svetovalca, o delu v goriškem občinskem svetu, o položaju naše jezikovne skupnosti v Italiji, o delovanju Slov. dem. zveze in o načrtu za delo v bodoče; provincialni svetovalec dr. Andrej Makuc; župan v Števerjanu g. Hermenegild Podveršič; občinski svetovalec v Sovodnjah g. Karel Černic iz Rupe; občinska svetovalca v Doberdobu g. Alojzij Frandolič in g. Anton Pahor o nujnih vprašanjih in poslovanju teh samoupravnih zastopov,

u g o t a v l j a m o

živo zanimanje za prizadevanje vodstva Slov. dem. zveze in izvoljenih predstavnikov v zadevah, ki se tičejo splošnosti, a tudi naše jezikovne skupnosti posebej,

o d o b r a v a m o

dana poročila in delo, katero so opravili, ter jim

i z r é k a m o

priznanje in zahvalo. Istočasno

p r o s i m o

vodstvo SDZ in izvoljene predstavnike, naj nadaljujejo svoje delo v dosedanji smeri; zlasti pa naj si prizadevajo, da vlada pripravi in predloži državnemu zboru manjšinski zaščitni zakon, zakon za slovenske šole, da izvede regionalno avtonomijo s posebnim statutom, kot je obljubljena v republikanski ustavi, in da se izposluje primerno zastopstvo Slovencev v regionalnem zboru.

Udeleženci

p o t r j u j e m o ,

da je za naš narodni obstanek in napredek koristno, da imamo v samoupravnih zastopih svoje izvoljene predstavnike; zato smo sklenili zastaviti vse sile, da bomo lahko nastopili z lastnimi kandidatnimi listami tudi pri prihodnjih upravnih volitvah. Obvezujemo se, da se bomo med ljudstvom potrudili, da bo to naše prizadevanje vsestransko in velikodušno podprlo.

Gorica, 8. novembra 1959.

NAŠ TEDEN V CERKVI

15. 11. nedelja, 26. pob.: sv. Albert Veliki, c. uč., škof
16. 11. ponedeljek: sv. Jedert, d., sv. Elpidij in tov., m.
17. 11. torek: sv. Gregor Čudodelnik
18. 11. sreda: Posvečenje bazilik sv. Petra in sv. Pavla, apostolov
19. 11. četrtek: sv. Elizabeta, vd.
20. 11. petek: sv. Feliks Valois, spoz.
21. 11. sobota: Darovanje Device Marije

*

SV. ELPIDIJ in tovariši. Elpidij je bil rimski senator, neustrašen kristjan. Ko ga je cesar Julijan Odpadnik poklical k sebi, mu je Elpidij odkrito priznal, da krščanske vere ne zataji.

Cesar je njega in njegove tovariše dal zvezane privezati na divje konje, ki so mučence vlačili po tleh. Hudo trpinčenje. Nato jih je ukazal vse, žive, vreči v ogenj, kjer so izdihnili svoje zveste duše.

Julijan, ki je bil vzgojen krščansko, je zavrgel Kristusa in skušal vpeljati po državi spet poganske nazore v življenje. Padel je v vojni s Perzijci.

Ne bodi podoben nesrečnemu Julijanu, posnemaj Elpidija, ne sramuj se Kristusa.

26. nedelja po Binkoštih (6. po Razglašenju Gospodovem)

Miselna moč in glavni nauki vsake maše so predvsem zbrani v berilu in v sv. evangeliju. V današnjem berilu sv. Pavel ves zadovoljen hvali Tesaloničane zaradi njihove delavne vere, požrtvovalne ljubezni in zglednega krščanskega življenja. Kakor kaže, so bili Tesaloničani zares globokoverni. Njihova vera je bila znana daleč naokrog, postali so slavni in znameniti vsled svojih čednosti. — Poskrbimo še mi, da bo naša vera vedno globoka, živa, trdna in vztrajna; naša ljubezen požrtvovalna do Boga in do ljudi; in da bo naše življenje zgledno in popolno! Nam končno ne gre za to, da nas hvalijo ljudje; to ni važno in poglavitno. Nam gre za to, da bo z nami zadovoljen Bog, naš najvišji Gospod in Sodnik.

Kako bi bilo lepo, ko bi nele sv. Pavel, ampak sam vsemogočni Bog izrazil in izrekel svoje zadovoljstvo nad celim človeštvom ali vsaj nad krščanskim svetom, vsaj nad katoličani! A, žal, današnji svet ni vreden božje pohvale. Preveč je v njem brezbrižnosti za Boga, za Jezusa, za božje stvari, za božje kraljestvo in za večno življenje. Med ljudi je zašla nevera in nemorala; zašla je hudobija in sovraštvo. Med ljudi je zašel hudi duh, ki jih slepi, mami in razdvaja. Deli jih v politične bloke, v bojne tabore, v sovražne nasprotnike in bojišča. Preveč je v svetu protikrščanskega nacionalizma, preveč častihlepnosti, preveč samoljublja, premalo pravičnosti, premalo dobrote, premalo človeške in krščanske ljubezni.

Evangelij vsebuje dve prispodobi in v njih izraženo preroško napoved o krščanstvu in Kristusovi Cerkvi. Krščanstvo in Cerkev sta bila v Jezusovem času kakor majhno gorčično zrno, šele v začetku svojega razvoja. Takrat sta bila krščanstvo in Katoliška Cerkev šele v povojih. Potem sta se v teku stoletij mogočno razrasla, namnožila in razširila po celem svetu. Danes je Cerkev naravnost orjaška stvar. Ima med člani številne zastopnike vseh narodov in ljudstev. A število njeno in razteg dnevno raste. Moč in vpliv krščanstva sta pa že dva tisoč let največja moralna sila na svetu. Tudi ta sila dnevno raste. Oboje je zveličar že vnaprej videl in napovedal. Hkrati pa tudi izjavil, da je krščanstvo kakor duhovni kvas, ki mora s svojo milostjo in naukom prekvasiti vsakega človeka in cel svet. Niso odločilne številke in zunanja moč, ampak odločilna je krščanska presnavljalna moč in zmaga. Potrudimo se, molimo in delajmo, da zmaga v nas in v celem svetu pravi Kristusov duh in njegov evangelij!

„Skrita Cerkev" v sovjetski Rusiji

Profesor Giorgio La Pira je pred kratkim obiskal Rusijo in s tem obnovil problem verskega položaja v Sovjetski zvezi. Da bomo bolje razumeli zapleteni verski položaj te dežele, je potrebno, da med pravoslavnimi in katoličani v Sovjetski zvezi razlikujemo tri verske skupine:

1. Pravoslavna moskovska cerkev, kateri načeljujeta patriarh Aleksij in metropolit Nikolaj. Ta Cerkev je vprežena v državni voz in v zameno za svojo pokorščino državi ima gotove pravice, seveda ne pravice delati propagando. Obvezala se je, da bo podpirala državo in njene cilje in se borila proti katoliški Cerkvi.

2. Katoliška Cerkev latinskega obreda v zveznih republikah Litve in Letonije: to je Cerkev, katere ne veže noben sporazum in ni zaščitena po nobeni pogodbi, zato je neprestano izpostavljena grožnjam in pritisku komunistične vlade. Francoska cerkev sv. Ludovika v Moskvi spada pod škofijo v Rigi.

3. Cerkev v katakombah, kateri pripadajo katoliški ukrajinski duhovniki vzhodnega obreda, ki niso hoteli ubogati Stalina, naj se odtržejo od Rima in od papeža, in tudi tisti, pravoslavni duhovniki, ki nočejo priznati patriarha Aleksija za vrhovnega poglavarja ruske cerkve in ga smatrajo zato za izdajalca.

Čudno se zdi, da malokdo ve za to cerkev v Rusiji. In vendar je sedem katoliških ukrajinskih škofov odločno zavrnilo vsak kompromis in raje izbralo ječo, preganjanje in smrt, samo da so ostali zvesti katoliški Cerkvi. Njihovi osamljeni duhovniki skušajo v tej resnični »Cerkvi molka« ohraniti živo vero očetov. V zadnjem času je izšla zanimiva knjiga patra Petra Leonija »Vatikanski ovaduh«, v kateri pisatelj prikazuje življenje teh skritih ruskih katoličanov v Cerkvi molka. Tudi sovjetski tisk od časa do časa omenja »skrite« in »ilegalne« duhovnike predvsem v ukrajinskih katoliških pokrajinah.

Pred leti je sovjetski pisatelj Sergij Mihalkov izdal odrsko delo »Temnota«, v kateri govori prav o teh skritih duhovnikih in skritih redovnicah. Snov je sledeča: Gordij Samosvalov, šef kom. celice krajevnega odbora in njegova žena Klava privolita v to, da se bo Klavina mati Darja Silovna pozanimala za krst njihovega sinčka. Duhovniku uradne moskovske cerkve morajo starši, ki hočejo krstiti otroka, izročiti lastnoročno podpisano privoljenje. Komunist Samoslavov pa se tega privoljenja ne upa dati. Darja se zato zateče k »svojemu« duhovniku, ki bi ga ji morala predstaviti skrita redovnica po imenu Maruška.

Sinčkova mati Klava je medtem prosila svojega strica, da bi bil otroku za botra in da bi prinesel s seboj tudi potrebno vino za obred sv. maše. Klava in Samosvalov se nato odstranita, da bi v slučaju, da bi krst komunisti odkrili, lahko izjavila, da nista bila doma in da o stvari nič ne vesta. Ko je vse lepo pripravljeno za krst, pozvoni na hišnih vratih in prikaže se star mož s častitljivo belo brado, s kovčegom v roki in z debelo knjigo pod pazduho. Darja Silovna je prepričana, da je to ilegalni duhovnik z mašno knjigo in mašnimi paramenti, toda kmalu se izkaže, da je le stari arhitekt, ki je prišel k Samosvalovu na obisk. Po tragikomičnem pogovoru pride do odkritja vse zadeve.

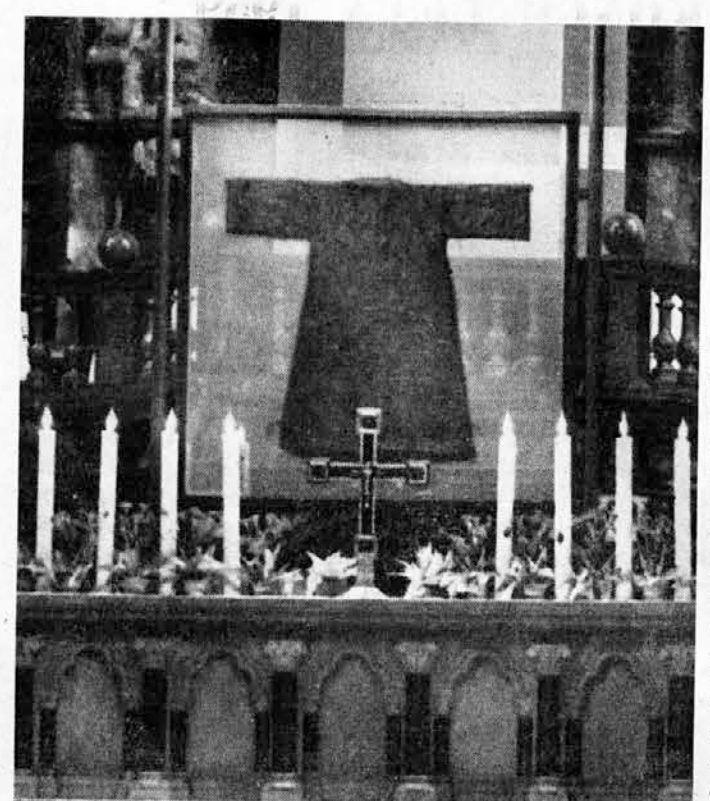

Kristusova Suknja, kakor je bila letos izpostavljena v češčenje na glavnem oltarju stolne cerkve v Trierju

V ilustriranem sovjetskem tedniku »Ogonek« je časnikar Kružkov posvetil dolge članke prav tej zadevi ilegalnih duhovnikov. Imenuje jih »izneverjene« duhovnike, ker se nočejo podvreči patriarhu Aleksiju. Iz teh člankov je razvidno, koliko morajo pretrpeti katoličani v Rusiji, a kako so obenem tudi ponosni na svojo Cerkev in kako težko je življenje teh junaških duhovnikov v cerkvi molka. Pa ne samo katoliški duhovniki, nego tudi pravoslavni ki nočejo priznati »uradne« pravoslavne cerkve. Oboji delijo enako usodo. Ostali so edini, ki v prostrani Sovjetiji hranijo človeško svobodo pred tiranijo.

France Bevk v spomin župniku Antonu Cuffolu

»Pred nekaj dnevi so listi prinesli notico, da je v čedadski bolnišnici umrl Anton Cuffolo, kaplan v Lazah pri Podbonescu v Beneški Sloveniji. Ob tej novici sem se boleče zdrznil: »Moj Martin Čedermac!« Številne strani te knjige so opisovale Cuffolovo notranjo podobo boja za svoj in svojih rojakov materinski jezik. Predolgo sem se pripravljal, da ga po mnogih letih zopet enkrat obiščem. Ni me čakal. Odšel je v svojem sedemdesetem letu, zdaj leži pri cerkvi svoje majhne duhovnije.

Tedaj, ko sem nabiral gradivo, da opišem boj beneških Slovencev za svoj jezik, sem nekajkrat obiskal kraje in ljudi ob Nadiži. Največkrat, najmanj trikrat, sem se oglasil pri kaplanu Cuffolu (italijanska oblika za Kofol). Priporočil mi ga je bil njegov vzornik in učitelj Ivan Trinko, pri katerem sem se večkrat oglasil v Vidmu.

Cuffolo me je vsakikrat prijazno sprejel. Bilo mi je nerodno zaradi njegovega gostoljubja, zakaj male beneške duhovnije so zelo revne.

Njegove vnanje podobe se po tolikih letih komaj spominjam. Bil bi v zadregi, če bi ga hotel opisati. Ni bil podoben slokemu, že osivelemu Martinu Čedermacu v knjigi. Toda Čedermacova notranja podoba je bila večji del njegova. Gledal me je z mirnimi, razumnimi očmi in že po prvih besedah doumel, s čim mi kot pisatelju lahko postreže. In ker je bil v središču boja za pravice slovenskega jezika v cerkvi, je to storil s srčno zavzetostjo.

Obzirno, a vendar brez strahu mi je govoril o svojih stanovskih tovariših, o njihovem deležu v tistem boju za ali proti. A najdragocenejša so mi bila njegova osebna doživetja z žigom srčne prizadetosti. Zaradi tega sem se pri pisanju največ opiral nanj in na njegovo okolico. Domačinom ni bilo težko uganiti, da sem opisal njegovo duhovnijo in njegovo delovno sobo. On je doživel, da so mu ponujali denar, če odstopi od svojega trdnega stališča. On je bil, ki je v temni noči nesel slovenske katekizme v neko samotno cerkev, da jih je rešil pred zaplenitvijo. Dalje: njega so vaščani opozorili, da ga iščejo fašisti in je nato sredi noči v temi pobegnil skozi samote v Videm pred nadškofa, s katerim se je zapletel v razburljiv razgovor.

Ko je knjiga izšla in našla močan odmev tudi v Beneški Sloveniji, so najožji znanci kazali nanj kot na model za kaplana Čedermaca. Nekoliko jih je begala le različna vnanja podoba in starost, ki se nista ujemali. Nikoli nisem izvedel, kakšna je bila njegova sodba o tej zgodbi, ki ji je on dal hrbtenico s svojim pripovedovanjem.«

Tako je napisal France Bevk v »Delu« dne 1. novembra t. l.

Francetu Bevku moramo biti vsi duhovniki hvaležni za Kaplana Čedermaca. Hvaležni smo mu tudi za lepe besede, ki jih je napisal v spomin našega sobrata iz Benečije. Toda od njega bi si želeli še drugi del Kaplana Čedermaca, saj njegova zgodba ni zaključena. Kaplane Čedermace imamo danes po vsej Sloveniji od Benečije do Prekmurja, ki bijejo boj z diktatorji za blagor slovenskega ljudstva kot Martin v Benečiji, ki prenašajo skrivaj molitvenike in katekizme preko meje, in podobice pa svetinjice in jim odvzamejo zato propustnice; ki branijo svobodo vere in moralno zdravje ljudstva pred kvarnimi filmi in časopisi, morajo zato v zapor in na prisilno delo. Kdaj bo France Bevk napisal zgodbo o teh Kaplanih Čedermacih? — Nikoli več, ker se je danes sam postavil na stran onih, ki naše Čedermace zapirajo. »Tempora mutantur et Bevk mutatur in illis.« Časi se spreminjajo in Bevk se spreminja z njimi.

Iz življenja Cerkve

Obisk princev iz kneževine Monako v Rimu

Pretekli teden sta se mudila v Rimu princa Grace in Ranieri iz kneževine Monako. Njima v čast so na Kvirinalu priredili slavnostni sprejem z dva tisoč povabljenimi. Soproga predsednika Gronchija je izročila princezinji Grace odlikovanje velikega križa italijanskega Rdečega križa. V soboto predpodlne je visoka gosta sprejel v privatni avdienci tudi sv. oče Janez XXIII. To je že drugi obisk monaških princev pri sv. očetu. Prvič sta bila uradno sprejeta letos 18. junija.

Slovesnost v Vatikanu ob prvi obletnici kronanja

Z veliko slovesnostjo so v baziliki sv. Petra praznovali prvo obletnico kronanja sv. očeta Janeza XXIII. Bajno razsvetljena bazilika je bila natlačena vernikov. Bili so navzoči poleg 100 škofov in 31 kardinalov in drugih visokih dostojanstvenikov tudi princ Albert iz Belgije, minister Pella in podtajnik Scalfaro, diplomatski zbor z italijanskim odposlanikom pri sv. Stolici ter druge pomembne osebnosti. Milanski škof Montini je bral sv. mašo, pri kateri je vatikanski zbor pel mašo, komponirano nalašč za to priliko. Pri evangeliju je sv. oče imel pomenljivo homilijo, v kateri je poudaril tesno povezanost vernikov s Cerkvijo v tem prvem letu svojega pontifikata.

Na Vse svete je sv. oče obiskal rimsko pokopališče Campo Verano, na povratku pa cerkev sv. Karla Boromejskega, kjer je bil l. 1925 posvečen za škofa.

Odnošaji med sveto Stolico in ZDA

Predsednik Eisenhower bo med svojim bivanjem v Rimu uradno obiskal tudi svetega očeta, in sicer 6. decembra. Bil je sprejet že pri prejšnjem papežu kot vrhovni poveljnik zavezniških sil v Evropi takoj po osvoboditvi Rima leta 1944. Zadnji uradni obisk, ki ga je kak ameriški predsednik napravil v Vatikanu, je bil Wilsonov po prvi svetovni vojni.

Združene države so imele redne diplomatske odnošaje s sveto Stolico od leta 1853 do 1868; od tedaj pa je v Vatikanu samo navaden konzulat. Med zadnjo vojno se je predsedniku Rooseveltu zdelo pametno, da bi obnovil diplomatske odnošaje, toda zaradi težav, katere bi pripravil kongres, je to storil tako, da je poslal v Vatikan Myrona Taylorja kot svojega osebnega zastopnika v stopnji veleposlanika. To je trajalo od l. 1939 do 1950. Od tedaj je bilo večkrat govora o obnovitvi pravih diplomatskih zvez, kakor so v navadi med državami. Težave so le v tem, da je v Združenih državah Cerkev povsem ločena od države, čeprav ji državne oblasti gredo na roko, ko ji priznavajo pravne osebnosti, skrbe za varstvo službe božje pred motenjem in pod določenimi pogoji oproščajo imetje verskih ustanov od plačevanja davkov. Država pa se ne vtika v imenovanja škofov, ne v urejanje verskih zadev.

Najdenčki v New Yorku

Zavetišče za najdenčke v New Yorku praznuje letos 90-letnico obstoja. Vodijo ga Sestre ljubezni, neke vrste usmiljenke. Danes obsega bolnišnico, v kateri more bivati 310 najdenčkov, ima posebno šolo za guvernante, katerim nudi tudi stanovanje; redno obiskuje to šolo 170 gojenk. V zadnjih 90 letih je to zavetišče sprejelo 110.000 najdencev.

Naloge katoliškega tiska

Msgr. Zurbweste, škof v Bellebille v Združenih državah Amerike in vodja odseka za tisk ameriških škofov, je poslal tiskovnemu kongresu nekaterih zveznih držav poslanico, v kateri poudarja veliki pomen tiska in velikost apostolata, ki ga je možno vršiti s tiskom. Obsodil je objavljanje tako imenovanih »vatikanskih« vesti, ki so plod domišljije, in zahteval objavljanje poročil iz življenja Cerkve, ki zanimajo nele katoličane, ampak tudi nekatoličane. Javno mnenje se vedno bolj zanima za Cerkev, ker je to nekaj, kar čuti in vidi ter predvsem uživa blagodejno delovanje Cerkve. To dejstvo nas sili, da našo vero in pripadnost Cerkvi pokažemo v našem pisanju, da razložimo moralo in katoliški nauk o verskih resnicah tako, da bodo to pisanje razumeli katoličani in nekatoličani.

Truman mladim katoliškim fantom

Bivši predsednik Severnih ameriških držav Harry Truman bo govoril 25.000 mladim katoliškim fantom na petem njihovem kongresu, ki bo od 12. do 15. novembra v Kansas City. Geslo kongresa je: »Osebna svetost — izziv modernemu svetu«.

Posvečujte nedeljo, športniki!

Kölnska športna zveza je sklenila, da bo v prihodnji športni sezoni nadaljevala s tem, kar je začela v zadnji sezoni, namreč prirejati, v kolikor bo od nje zavisno, športne prireditve v soboto popoldne namesto ob nedeljah. Sobotne prireditve niso prinesle nikake ekonomske škode, nasprotno, zdi se, da je bilo več dohodkov in več obiskovalcev, kakor kadar so bile prireditve ob nedeljah. Zvezi je bilo predvsem na tem, da upošteva željo Cerkve po nedeljskem počitku.

Od filma v misijone

Znana filmska igralka irskega pokolenja Nora O'Mahony se pripravlja na odhod v misijone kot laična misijonarka. Njeni filmi so posebej v angleškem svetu dosegli velik uspeh. Odbila je nešteto ponudb za filmske prireditve in sodelovanje na televiziji in upa, da bo mogla pomagati irskim misijonarjem in rerovnicam pri šolskem delu v Keniji. Ima pa v načrtu organizirati na misijonskem polju misijonske dokumentarične filme.

Katoličani v Indiji

Kakor je razbrati iz najnovejše statistike katoliškega letopisa za Indijo, je število katoličanov doseglo 5 milijonov in 717.000 vernikov, vključno 325.000 katoličanov na ozemlju Goe, ki pripada Portugalski. V treh letih se je število dvignilo za 10%.

Budisti in skrb za rajne

Na tednu verskega filma, ki bo od 20. do 26. novembra na Dunaju, bodo predvajali tudi japonski film »Birmanska harfa«. Ta film prikazuje japonskega jetnika, ki ostane kot budistični duhovnik na svojem mestu z namenom, da skrbi za pokopavanje mrtvih vojakov. Film ni krščanski, izraža pa skrb za mrtve, delo polno človeškega sočutja, ki ga imajo vse vere, pa tudi znamenje upanja človekovega v onstransko življenje. Je prvič v zgodovini tednov za verske filmske festivale, da predvajajo nekrščanski film.

Zgodovina Cerkve v japonščini

Japonski katoličani so izdali zgodovino Cerkve pod naslovom »Stoletja napredka«. Knjiga podaja zgodovino od leta 1859 dalje. Takrat so se smeli po dveh stoletjih spet vrniti prvi misijonarji na Japonsko. Že sveti Frančišek Ksaverij je ustanovil cvetoče verske občine na Japonskem. Število katoličanov je tedaj naraslo na 300.000. ob kasnejšem preganjanju je bilo vse krščanstvo uničeno in vrata misijonarjem za dvesto let zaprta.

Slovenske Matice »Zgodovina slovenskega slovstva«

Slovenska Matica je izdala drugo knjigo »Zgodovine slovenskega slovstva«, ki obsega romantiko in realizem. Prva knjiga je bila izdana leta 1956, druga pa šele po presledku treh let. Knjigo sta uredila Lino Legiša in Anton Slodnjak. Prvi je na 178 straneh obdelal romantiko, drugi na nadaljnjih 197 straneh pa naš slovstveni realizem.

Kralj Samo in naš prvi vek

Drama v petih dejanjih. Spesnil dr. Metod Turnšek. Naslovno stran opremil akad. kipar Fr. Goršè. Tiskarna Družbe sv. Mohorja. Celovec, 1959.

Nova slovenska drama zaposluje 33 oseb in služabništvo. Petero dejanj se vrši v davnih letih 626 do 631 naše narodne zgodovine.

Slovani so se preselili z vzhoda v vse dežele od Baltika do Jadrana kot miren pastirski in pozneje kmetijski narod. Živeli so pod vodstvom svojih knezov in molili so svoje bogove, a živeli so le bolj vsak zase brez kake večje politične povezave. To slovansko slabost so izrabljali mongolski Obri, ki so imeli svoj glavni stan med Donavo in Tiso na sedanjem Madžarskem; smatrali so miroljubne Slovane kot sredstvo svojih vojaških nastopov proti Bizantincem na vzhodu in proti Frankom, Bavarcem in Langobardom na zahodu. Okoli leta 622 sklene obrski vladar Bajan udariti na Bizanc, ki je bil takrat itak zaposlen z vojno proti Peržanom, zato pošlje k slovanskim knezom sle z naročilom, naj pride vsak s svojo vojsko v obrski glavni stan, da jih pošlje v boj proti Bizancu.

Prav tedaj pa se pojavi med Slovani znameniti mož SAMO in jih pregovori, naj ne robujejo Bajanu, ampak naj se osvobodé obrske nadvlade. Slovanski knezi se z izjemo enega samega navzamejo Samovega duha in odpovedo pokorščino Obrom. Bajan postane vsled tega besen in nahujska Franke, Bavarce in Langobarde proti Slovanom. Pa vse mu ni pomagalo nič. Obri so bili tepeni pri Bizancu, vse zapadne napadalce pa odbijejo Slovani sami pod Samovim vodstvom. — Tako je nastala velika slovanska država od Baltiškega morja do Jadrana z lastnimi knezi in svojim kraljem Samom.

Vsaj toliko zgodovinskega obrisa mora imeti pred očmi, kdor hoče razumeti Turnškovo dramo. Zato je nujno, da bralec prečita uvodno besedo pisateljevo, preden se loti dramskega besedila. Tam bo našel pa mnogo nam neznanih besed, ki so bile v tistih časih v navadi, zato dobi ob koncu knjige na str. 121 seznam in pojasnilo teh izrazov.

Za dramo je pisatelj opustil prozo in se je poslužil pesniških stihov, v katerih se je izkazal pravi mojster. Spominja nas na starega Homerja. Zadel je res pripravno obliko za zgodovinsko pesnitev.

V drami seveda ne sme manjkati mladostne ljubezni med knezeviči in mladimi kneginjami, ki si ob koncu drame podajo roke v zakonske zveze. Vsa dejanja se napeto razvijajo in vse se nazadnje razplete v splošno veselje in pirovanje.

Iskreno čestitamo pisatelju, ki ga že iz njegovih prejšnjih spisov poznamo kot pridno čebelico, ki išče v sivi davnini prve pojave naše narodne zgodovine. Zavedamo se, koliko truda ga je stalo preden je — seveda s pesnikom dovoljeno *licentia poetica* — zbral in uredil snov za novo dramo. Pokažimo mu svojo hvaležnost s tem, da si knjigo nabavimo in s potrpežljivostjo izluščimo iz nje zavest, da moramo biti predvsem složni, pa tudi narodu zvesti, četudi hrumijo nad njim besneči viharji od leve in desne. Za vsemi nevihtami mora priti le dan zmage in miru.

L. N.

Kultura za vse ?

Dne 30. oktobra so bili zastopniki slovenskih županov in občinskih svetovalcev vseh občin Tržaškega teritorija pri vladnem generalnem komisariju dr. Palamaru ter so mu izročili prepis spomenice, podpisane od vseh slovenskih županov in občinskih svetovalcev, katera je bila odposlana predsedniku vlade dr. Segniju. Ta spomenica našteva še neizpolnjene obveznosti, ki jih je sprejela Italija do slovenske manjšine v manjšinskem statutu v Londonu. Obenem so, kot se razvidi iz slovenskega časopisja, izročili resolucijo, v kateri prosijo, naj se izda odlok, ki bo zaščitil slovenske kulturne, športne, vzgojne in socialne krožke, da bodo mogli uživati ugodnosti, ki so jih deležna italijanska društva, ne da bi se bilo treba vključiti v ENAL, Endas in ACLI. Dr. Palamara je baje priporočil, naj se ustanovi podobna slovenska vrhovna ustanova, v kateri bodo vstopila slovenska društva, da si zajamčijo iste pravice kot italijanska.

Po tem, kar beremo v časopisju, sklepamo, da se taka ustanova že pripravlja.

Zaradi jasnosti pa je treba povedati, da doslej niso prejela naša katoliška društva nobenega pojasnila v tej zadevi. Nič nam ni znano, na podlagi katerega zakona je taka vrhovna ustanova potrebna. Ali je to kak fašistični ali predfašistični zakon ali pa je bil sprejet šele po vojni; ali je ta zakon v skladu z demokratično miselnostjo italijanske ustave ali ne. Menda ta zakon predvideva neko vsedržavno ustanovo, ki deluje v vsej državi. Vprašanje pa je, ali bi bila v naši deželi taka ustanova v skladu z manjšinskim statutom, ki je pri nas v veljavi. Zanimivo bi bilo vedeti, kako je s tem na Južnem Tirolskem in v Val d'Aosta.

Baje se je sprijaznil z mislijo na vseslovensko matično kulturno ustanovo poslanec Vidali. Po njegovem bi vsa naša slovenska kulturna, športna, vzgojna društva skupno z vidalijevci in titovci stvorila tako skupno ustanovo. V to ustanovo bi se včlanila Slovenska prosveta, Slovenski kulturni klub, Slovenska dijaška zveza, Slokad, Slovenski tržaški skavti, Slovenska Vincencijeva konferenca, Slovenske Marijine družbe, Slovenska katoliška akcija in podobna društva. Vsa ta društva nastopajo na odru, se bavijo s športom, kulturnimi nastopi itd.

Preden pride do take vrhovne ustanove, bodo verjetno pristojni činitelji interpretirali tudi katoliške kroge. Stvar ni tako enostavna, da bi se mogil katoliško misleči Slovenci postaviti kar pred dovršeno dejstvo.

Največje pristanišče na Donavi

V Beogradu, na desni strani Donave, gradijo pristanišče, ki bo dovršeno leta 1963. Imelo bo zmogljivost 2 milijona 700 tisoč ton in bo poleg Regensburga največje pristanišče na Donavi. Njegova obala bo dolga 4.300 m in lahko bodo pristale ladje z nad 200 ton nosilnosti. Skupni stroški pristanišča s hladilnico, silosi, skladišči in drugimi potrebnimi pritiklinami bodo znašali 22 milijard dinarjev.

FILM

Kako mali mislijo

Sedela sem v avtobusu in brala časopis. Na oknu, prav pri meni, je bila reklama filma »Generale della Rovere«. Blizu mene sta stala dva mlada dijaka: bilo jima je kakih dvanajst ali trinajst let. Eden je pogledal reklamo in rekel:

— »Moj ded je videl ta film. Rekel je, da je zelo lep.«

Ker me je njun pogovor zelo zanimal, sem opustila branje in prisluhnila. Vedno me zanima vedeti, kaj drugi mislijo o filmu. Ker je šlo tokrat za otroke, se mi je stvar zdela še toliko važnejša. Čakala sem, kaj neki bo drugi fant odgovoril.

— »Mar je tvoj ded kak kritik? Kako more on triditi, da je film lep? (Kako resno in važno je to rekel!). Pogledati je treba prej, kakšna je njegova tema, kaj obravnama, kako je izdelan in še mnogo drugih stvari.«

Pomislite! Dvanajstleten fant , pa ti že govori o filmu kot o problemu, ne več kot o kratkočasni zabavi.

— »Veš, ampak to ni prav vojni film.«

— »Kaj mora biti prav vojni film, če hočeš, da je lep?«

— »Ne, ne, nisem mislil tega. Le ded mi je rekel, da to ni vojni film.«

— »Ali si ti kdaj videl kak Rossellinijev film?«

— »O, da; videl sem njegov film »Rim, odprto mesto.«

— »Ali ti je ugajal?«

— »Da, zelo lep je bil.«

Fanta sta potem pogovor nanesla drugam in meni je bilo žal, da nista nadaljevala debate (če jo lahko tako imenujemo) o filmu. Rada bi bila še kaj slišala od njih.

Vpliv filma je torej na otroke mnogo večji, kot bi si kdo predstavljal. Vtis, ki jim ga ta nudi, ostane potem še dolgo v njih. Če odrasli mislijo, da je film za otroke le zabava, ki ne pusti za seboj nobene posledice, se kar pošteno motijo. Otroci vsrkavajo vase vse, kar vidijo na platnu. Nimajo še razvite sodbe, da bi znali razločevati dobro od slabega.

Včasih, kadar grem v kino, opazujem gledalce v kinodvorani. Vtis, ki ga dobim, je ta-le: morda nikjer in nikdar ni človekova pozornost tako osredotočena kot takrat, kadar gleda film, zlasti če je ta zanimiv in napet. Vse njegove misli, vse njegovo notranje dogajanje je tedaj tesno povezano s tem, kar vidi na filmskem platnu. Ne gleda več predstave, temveč zaživi z junaki, ki se gibljejo na platnu. Šele ko se luči v dvorani prižgejo, stopi ponovno na tla resničnosti, je ponovno gospodar svojih misli. In to se dogaja z odraslim človekom, ki ima več ali manj razsodnosti in kritične sodbe! Pomislimo, kaj se dogaja v otrokovi duši, ki je še tako nebogljena, še tako izpostavljena vsakemu zunanjemu vplivu! Mnogi starši so tega mnenja: »Naj le vidi moj otrok ta film, četudi je morda neprimeren zanj; več se bo iz njega naučil, kot če bi bral knjigo, ki je sicer nikdar ne vzame v roke.« Hvalevredno je, da se starši zanimajo za otrokovo izobrazbo, toda vsaka stvar naj bo ob pravem času. Tisti film, ki je morda za petnajstletnega fanta primeren, ne bo za desetletnega; pa ne morda iz kakih moralnih razlogov. Petnajstletni fant (ali dekle) bo razumel nekatere stvari, ki bodo za desetletnega nejasne, a jih bo kljub temu sprejel, tako da bo potem v njegovi notranjosti nastala prava zmešnjava.

In kdo naj ve najbolje, kaj je za otroka dobro in primerno, če ne starši, ki naj bodo prvi sodniki v tem vprašanju? Otrok naj preživi svoja otroška leta kot otrok, ne pa kot odrasli, ki pride v dotik z mnogimi problemi. A da ostane otrok res tak, mu morajo pomagati starši in skrbeti, da so vse njegove zabave primerne zanj, pa naj si bo to knjiga, kino ali televizija. Že tolikokrat smo rekli, da je lahko film izvrstno izobraževalno sredstvo; a ne smemo pozabiti, da ima tudi svojo negativno stran in more vsaditi v dušo mladega človeka strup, ki mu bo potem zagrenil vse življenje.

Mira

Konec sestanka mešanega italijansko-jugoslovanskega odbora v Rimu

V Rimu je zaključil delo mešani italijansko-jugoslovanski odbor za varstvo pravic obojih narodnih manjšin; njegove seje so se vlekle kar štirinajst dni.

Odgovorni zastopniki obeh pogajajočih se strani niso ob koncu zasedanja dali nikakršnih pojasnil. Zaradi tega ni moč vedeti, kakšni sta njuni uradni stališči do teh zadev. Kaže pa, da se je razpravljanje v glavnem sukalo okoli jugoslovanske zahteve po uvedbi dvojezičnosti na Tržaškem ter okoli položaja šolstva na obeh področjih, poleg tega pa okrog vprašanja o raznarodovanju na področju B.

Ker ni prišlo do nikakršnega sporazuma, sta obe zastopstvi sestavili dolg zapisnik v pojasnilo, kakor to določa Videmski sporazum. V njem sta podrobno razložili vzroke, zakaj sporazum ni bil mogoč.

Italijansko odposlanstvo na tem zasedanju je vodil veleposlanik Guidotti, jugoslovansko pa minister Žulj. Ta je takoj po koncu sej odpotoval v Beograd, da bi bil navzoč, ko bo podtajnik v italijanskem zunanjem ministrstvu Folchi dopotoval na uradni obisk v jugoslovansko prestolnico. (AI)

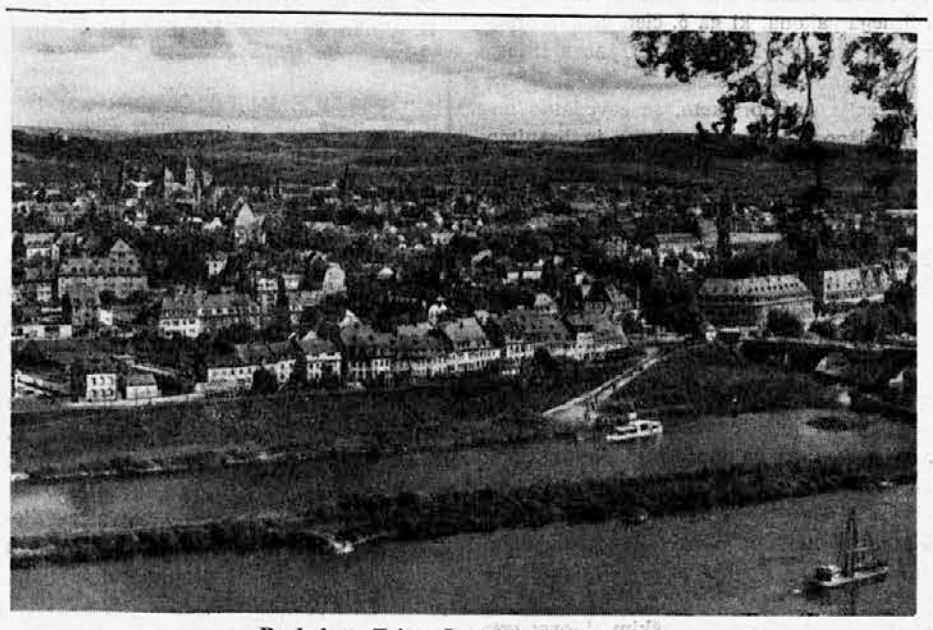

Pogled na Trier. Spredaj reka Mosella

Manifestacija suspendiranih delavcev CRDA v Gorici

V soboto 7. novembra je prišlo v Gorico 1900 suspendiranih delavcev iz ladjedelnic CRDA v Tržiču. Na trgu Cesare Battisti so jim govorili njihovi sindikalni voditelji, nakar so delavci s transparenti odšli na Travnik, kjer je njihovo delegacijo sprejel prefekt Nitri. Delegacija mu je predložila resolucijo z obrazložitvijo zahtev suspendiranih delavcev.

Radio Trst A

od 15. do 21. novembra 1959

Nedelja: 8.30 Poslušali ste... Od nedelje do nedelje na našem valu. — 10.00 Prenos maše iz stolnice sv. Justa. — 12.00 Vera in naš čas. — 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... kronika 7 dni v Trstu. — 15.20 Slovenska zborovska glasba. — 17.00 HASANAGINICA, tragedija v treh dejanjih - igrajo člani R.O. — 18.40 Koncert slovenskih solistov. — 21.00 Pesniki in njih stvaritve - (45) Salvatore Quasimodo.

Ponedeljek: 14.30 Teden v svetu. — 18.00 Oddaja za najmlajše - V DEŽELI ČIRIMURCEV - igrajo člani R.O. — 19.00 Utrinki iz znanosti in tehnike. — 20.30 Alban Berg: WOZZECK, opera v treh dejanjih.

Torek: 18.00 Radijska univerza. — 18.10 Slavenski: Cantata mladosti. — 19.00 Šola in vzgoja: Svetko Skok: »Pomen učenja tujih jezikov na Tržaškem«. — 21.00 Mojstri groze - Robert Hichens: »Kako je prišla ljubezen k profesorju Guildi«. — 22.00 Umetnost in življenje. — 22.15 Jugoslovanski skladatelji.

Sreda: 18.00 Z začarane police - Marija Polak: »Vsevedni Ivan«. — 18.10 Boutmy: Koncert za čembalo in orkester. — 18.30 Slovenske instrumentalne zasedbe. — 19.00 Zdravstvena oddaja. — 21.00 JOHN GABRIEL BORKMAN, igra v 4 dejanjih.

Četrtek: 18.00 Radijska univerza. — 18.10 Koncert kitarista Bruna Tonazzija. — 18.35 Slovenske narodne pesmi. — 19.00 Širimo obzorja.

Petek: 18.00 Lovski spomini Ivana Rudolfa - (6). — 18.10 Arthur Honegger: Liturgična simfonija. — 19.00 Sestanek s poslušalkami. — Umetnost in prireditve v Trstu. — 21.20 Operna glasba. — 22.00 Znanost in tehnika. — 22.15 Koncert violinista Roka Klopčiča.

Sobota: 15.00 Liszt: Sonata v h molu za klavir. — 16.00 Dante Alighieri: Božanska komedija, »Vice« - 2. spev, pripravil Boris Tomažič. — 18.00 Radijska univerza. — 18.20 Bosanske pesmi in folklorni plesi. — 19.00 Pisani balončki. — 20.40 Zbor Emil Adamič. — 21.00 Mesto ponoči - IV. del - »Nota, ki ubija«, dramatizirana zgodba. — 22.00 Skladbe Aleksandra Borodina. — 22.30 Jugoslovanske ritmične popevke.

Kazimir Humar: 12

Od Altötinga do Arsa

V TRIER, KJER SE ČASTI KRISTUSOVA SUKNJA

Dva dni smo se potili v Königsteinu, ker je bilo vroče, kot je še v Gorici malokdaj. Eni izmed nas so zato izrabili drugi dan, da so šli na boljši zrak ob Renu navzgor prav do Koelna v Porurju. Pa so menda tudi tam dobili enako vročino kot v Königsteinu. Zato smo bili kar zadovoljni, da smo se po dveh dneh odpravili dalje na zapad v Thier, kjer se časti Kristusova Suknja. Prav tiste dni so jo namreč po dolgih letih zopet izpostavili javnemu češčenju. Zato je prijatelj Jože predlagal, da bi ne izgubili priložnosti in bi si jo ogledali. »V Königsteinu bodo opravili brez nas.« Zato so naši šoferji napojili svoje konjiče in zopet se je začela dirka, ki nas je imela peljati do Pariza.

Trier je stara rimska Augusta Treverorum in se nahaja danes blizu meje z Luksemburgom na reki Moselli. Mesto ni ravno veliko, je pa na nemški zemlji najbolj »rimsko«. Rimski koloni so ga ustanovili leta 19 pr. Kr. Pod Dioklecijanom leta 293 p. Kr. je pa Augusta Treverorum postala celo prestolnica cesarjev. Tedaj je namreč Dioklecijan razdelil svoje ogromno cesarstvo na dve polovici. Zapadno je zaupal Maksiminjanu, vzhodno je obdržal zase. Nato je imenoval še dva namestnika, enega sebi in enega Maksiminjanu. Namestnik tega slednjega je bil Konstanc Klor, oče cesarja Konstantina, in je stoloval v Trierju ali Augusti Treverorum. Iz teh za mesto najboljših časov imamo vrsto rimskih zgradb: Črna vrata, terme, amfiteater, cesarsko palačo. Iz dobe krščanstva pa predvsem stolnico, ki jo je sezidal cesar Konstantin na mestu, kjer je stala prej palača njegove svete matere Helene. Ta je v Palestini odkrila vrsto največjih relikvij Kristusovega trpljenja, med njimi Kristusov Križ in tudi Kristusovo Suknjo. Križ je poslala papežu v Rim, Suknjo pa stolnici v Trier. Tako vsaj trdi srednjeveško izročilo. Do leta 1512 so to izredno relikvijo Kristusovo hranili skrbno skrito in zaklenjeno pod glavnim oltarjem v stolnici. Tega leta pa je želel cesar Maksimilijan, naj mu jo pokažejo. Ugodili so njegovi želji in sv. Suknjo prvič izpostavili javnemu češčenju. Pozneje se je to ponavljalo le zelo poredko. V zadnjih sto letih so jo izpostavili leta 1844 in jo je obiskalo 1 milijon 180 tisoč romarjev; drugič leta 1891, romarjev je bilo dva milijona; tretjič leta 1933, ko je bilo izredno sveto leto ob 19. stoletnici smrti Odrešenikove, romarjev je bilo nad dva milijona. Letos so sv. Suknjo zopet izpostavili od 19. julija do 20. sept. Po prvih računih si je sv. relikvijo ogledalo dva milijona ljudi. Med njimi tudi nas pet »evropskih romarjev«.

SV. JEZUSOVA SUKNJA

Pri sv. Janezu beremo naslednje poročilo: »Ko so vojaki Jezusa na križ pribili, so vzeli njegova oblačila in napravili štiri dele, za vsakega vojaka en del, in suknjo. Suknja je pa bila brez šiva, od vrha izcela tkana. Govorili so torej med seboj: „Nikar je ne razporjimo, ampak žrebajmo zanjo, čigava bodi;" — da se je spolnilo pismo, ki pravi: „Razdelili so moja oblačila in za mojo suknjo so žrebali." In vojaki so to storili.« (Jan. 19, 24).

Tako se glasi avtentično zgodovinsko poročilo v evangeliju sv. Janeza. Kaj se je pozneje zgodilo s suknjo Jezusovo? Legenda pravi, da jo je dobil v žreb Malchus, ki je postal kristjan in umrl kot mučenec Jezusov. Za njim da so jo podedovali drugi, vsak pa jo je ohranil celo, ker je bila Marijino delo. Vendar gotovega ne vemo nič do leta 1512. Od tega časa dalje so se znanstveniki močno bavili s to relikvijo in precej o njej pisali. Med njimi je največ razpravljal o tej znameniti relikviji dr. Th. K. Kempf. On pravi v svoji razpravi, da so se znanstveniki zelo zanimali za to znamenitost od leta 1512, ko je bila Suknja prvič razstavljena. Ta raziskovanja so se pozneje stalno izpopolnjevala s pomočjo novih znanstvenih pripomočkov.

Prva poročila očividcev te svete Suknje pred 400 leti govorijo predvsem o barvi in o načinu, kako je platno stkano. »Njegova barva je nekaj posebnega; ni prav siva in tudi ne prav rjava,« pravi to poročilo. Nadalje pravi, da se nikjer več ne tke tako blago. Še težje je pa razumeti, kako so mogli tako tkati. To delo je namreč nekaj posebnega; ni tkano kot običajno blago, temveč nekako spleteno kot rokavica. Danes take umetnine nihče ne zmore. Dr. Kempf daje prav temu prvemu poročilu trierskih kanonikov, ko pravijo, da so takratni tekstilni veščaki veliko bolj razumeli svojo tkalsko umetnost kot jo zmorejo danes kljub vsem tehniškim pripomočkom. Vsa nadaljnja raziskovanja so veljala predvsem ugotovitvi, iz kakšne snovi je platno svete relikvije.

Še leta 1891 piše neki Stephan Geisel, da žal ni še mogoče ugotoviti kakovost svete Suknje. Vsi pisatelji se sicer strinjajo, da je to blago izredne kvalitete in preciznosti, toda ali je iz lanenega platna ali iz volne ali kamelje dlake ali celo iz svile, o tem se poročevalci ne morejo zediniti. Največ se jih izreka, da je blago iz rastlinske volne ali iz platna. Najverjetnejše je, da je iz rastlinske volne, ker ta način je najstarejši način tekstilne pridelave.

V teku stoletij je sveta relikvija utrpela mnogo poškodb, zato so odredili, da se naj kemično konservira in naj se ne razkazuje več tako, da prosto visi na razstavnem prostoru.

S posebno kemično metodo hočejo tudi določiti čim bolj točno starost svetega oblačila, a doslej se tudi v tem še ne morejo zediniti. Pri vsem tem pa dr. Kempf pohvali trierske škofe, da so to znamenito dragocenost v oltarju hranili skrito in jo le od časa do časa javno razstavili v počeščenje.

Letos so sv. Suknjo razkazovali tako, da so jo postavili med dve veliki šipi in jo pokonci obesili nad glavnim oltarjem. Tako je sv. relikvija bila zavarovana pred vlago in prahom, istočasno pa so jo verniki mogli videti in počastiti. Zanimivo je tudi to, da je bila pri oltarju ves čas častna straža. Na vsaki strani oltarja so stali moški v nepremični pozi in stražili sv. Suknjo.

Dne 20. sept. so to sv. relikvijo zopet vzeli izpred oči vernikov in jo shranili, da jo zopet pokažejo, Bog ve kdaj. Bo pa sv. Suknja ostala še dalje simbol edinosti sv. Cerkve, ki mora ostati ena, cela in nerazrezljiva kakor Jezusova tunika, ki se je vojaki niso drznili razrezati.

(Se nadaljuje)

Novi sv. Anton

Naša župnija je velika, saj šteje okrog 23.000 duš, in tudi cerkev je najbrže največja v mestu. Neredkokrat se ustavljajo pri nas visoki cerkveni dostojanstveniki. A v dneh od 7. do 9. novembra je bilo posebno vse razgibano, ker je prevzv. g. škof imel pastoralni obisk v župniji.

Sprejeli smo ga v soboto zvečer po predpisanem obredu. Pozdravil ga je župnik v imenu župnijske duhovščine, 7 kaplanov in 4 drugih duhovnikov, ki pomagajo v cerkvi, ter v imenu vernikov. Potem je g. škof razložil namen svojega obiska, da pregleda versko in nravno življenje v župniji; opozoril nas je na dolžnost, da čutimo odgovornost do tistih, ki se drže daleč od cerkve, in jih skušamo pripeljati nazaj.

V nedeljo 8. novembra je Prevzvišeni imel sv. mašo ob 7h za slovenske vernike. Po evangeliju jih je nagovoril v slovenskem jeziku. Njegovo razločno besedo je mogel slišati in razumeti vsakdo, ki je bil v cerkvi.

Med sv. mašo smo odgovarjali, kakor navadno odgovarjajo strežniki, in še očenaš smo po latinsko molili. Ni šlo tako slabo. Prevzvišeni je bil očividno zadovoljen, ker nas je pohvalil, da smo »prebili led« in se je celo najtežji odgovor »suscipiat« nekaj slišal. Do povzdigovanja smo peli vsi, po očenašu je zapel nekaj pesmi naš pevski zbor. Reči je treba, da so se vsi potrudili, da so lepo peli. Tudi o petju se je Prevzvišeni izrazil, da smo ob pravem času peli primerne pesmi.

G. škof se je zanimal tudi za slovenske verske organizacije, ki delujejo pri cerkvi. Imamo krščanski nauk za ljudskošolske otroke, več skupin Slovenske dijaške zveze, skupino učiteljic, nameščenk, gospodinjskih pomočnic, skavtov in skavtinj. Vsi imajo tedenske sestanke in se zbirajo v eni sobi pri cerkvi. Upamo, da nam bo Prevzvišeni pomagal, da bi dobili še kakšne druge prostore.

Hvaležni smo Prevzvišenemu za sveto mašo, ki jo je za nas daroval, za njegove nauke in priznanje.

Kakor ob njegovem obisku, tako bomo odslej vsako prvo nedeljo v mesecu pri sv. maši molili in peli. Treba bo seveda udeležbo še zboljšati, da bodo pri molitvi in petju vsi sodelovali, potem bo naša služba božja vedno lepša.

Marijanišče na Opčinah

»Mož je glava« so veselo ponavljali preteklo nedeljo številni Openci, ki so videli v Marijanišču krasno igro »Tri sestre se ženijo«. Ta poučna igra bi končno lahko imela naslov »Mož je glava« in zelo verjetno bi s tem naslovom še bolj pritegnila, saj bi verjetno več nezadovoljnih parov zvedelo zanjo in bi jim gotovo koristila.

Igrali so vsega priznanja vredni mladi ljudje iz Doberdoba. Poleg lepe igre so nas presenetili s pevskim in rajalnim nastopom. Vrli igralci so doživeli veselo odobravanje tudi pri odprtem odru. Igralce in številne gledalce je v začetku pozdravil novi ravnatelj Marijanišča. (Ob slovesu smo slišali, da bodo Doberdobci isto igro ponovili tudi v Dolini). Openci in marijaniški gledalci pa želimo, da bi se vrli igralci v tem šolskem letu še pokazali na našem odru.

In drugače, kako je v Marijanišču? To zanima mnoge naše prijatelje. Kratko samo to: letos je v zavodu dvajset fantov, ki obiskujejo različne šole v Trstu in na Opčinah. Škoda je le, da v zavodu sedaj za več skoro ni prostora. Kako se fantje v Marijanišču počutijo, jih lahko vprašate sami, saj so iz zelo različnih župnij, kateri tudi z Goriškega. Ko so vprašali nekega prebrisanca, kako je s hrano v Marijanišču, je dobro pogodil odgovor: »V Marijanišču nisem nikoli lačen, a tudi ne nikoli sit tistega, kar bi rad.« Ali ni končno približno tako v številnih družinah, zlasti še v tistih s številnimi želodčki? Veselja v Marijanišču ne manjka. Naše dvorišče s pravo kraško dolinico je v letošnji lepi jeseni še posebno prijazno. Bilo bi še lepše, ko bi po velikem dvorišču tekalo veliko mladine.

Iz Brega

S 1. julijem 1959 je stopil v veljavo novi cestni zakonik, toda zdi se, da ne za vse. O tem se lahko prepriča vsakdo, ki kdajkoli potuje na avtobusih podjetja »Autovie Carsiche«, ki na podlagi pokrajinske *koncesije* iz Trsta (Ufficio della motorizzazione civile e dei trasporti in concessione, v. Rossini 2) vzdržuje avtobusne proge med mestom ter raznimi kraji tržaškega Brega. Ljudje, ki se po svojih poslih vozijo v mesto in domov, so zelo nezadovoljni in se stalno pritožujejo nad poslovanjem avtobusnih zvez. Predvsem se čudimo, kako je mogoče, da vozijo na nekaterih progah avtobusi v obupnem, nevzdržnem stanju: enkrat so šipe razbite, drugič ne delujejo kljuke, tretjič popustijo zavore itd., da o stanju sedežev, ropotu in prahu niti ne govorimo. Tudi osebje ni do potnikov nič kaj vljudno.

Vse to se dogaja že leta in leta. Prebivalci te ali one vasi so se tudi že večkrat pritožili pri merodajnih oblasteh, toda zaleglo je malo ali nič. Menimo, da se *po zakonu* kaj takega ne bi smelo dogajati, saj bo treba kmalu v avtobusu sedeti z dežnikom nad glavo, ko dežuje. In vendar imajo potniki za ceno, ki jo plačujejo, pravico do udobne, prijetne in zdravju neškodljive vožnje. Ne vemo, po kakšnih kriterijih izdajajo oblasti dovoljenja za potniški promet, toda če bo podjetje »Autovie Carsiche« še nadalje prevažalo potnike z nesigurnimi in neprimernimi avtobusi, menimo, da se mu mora dovoljenje odvzeti. Tako je splošno mnenje.

Tudi občina Dolina bi se morala pri zadevi bolj zanimati in protestirati. Če imajo občinski svetovalci in župan možnost se voziti z avtomobilom, ni rečeno s tem, da zmorejo tako vsi občani. Naj pripomnimo še, da je podjetje »Autovie Carsiche« v privatnih rokah, občina Dolina pa v komunističnih!

S pričo tega pozivamo vse odgovorne oblasti, da strogo nadzirajo, kako se vrši promet na omenjenih progah. Naj bo zakon enak za vse!

Predavanja na radiu o tržaški sinodi

Pri radijskih oddajah Vera in naš čas bo imel msgr. Ukmar več nedelj zaporedoma ob 12h predavanje o novostih tržaške sinode, v kolikor se tiče vernikov. Prvo predavanje bo v nedeljo 15. novembra.

Rojan

V nedeljo 22. novembra bo pri nas pastirski obisk. Zadnjič je bil pri nas gospod škof pred štirimi leti. Za slovenske vernike je ob pastirskem obisku naslednji spored: Ob devetih bo maševal in pridigal g. škof. Med sv. mašo bo ljudsko petje in petje zbora. Sv. mašo bomo spremljali skupno z molitvenikom, ki bo na razpolago v cerkvi — »Sveta maša«. Med sveto mašo bo tudi skupno sveto obhajilo.

Popoldne ob štirih bo gospod škof prisoten pri večernicah, na kar ga bomo spremili v Marijin dom, kjer ga bomo počastili s kratko akademijo. Gospod škof si bo tudi ogledal dela pri novem Marijinem domu, ki bo do takrat že delno pokrit.

Sestanek Slovenske demokratske zveze v Gorici

V nedeljo 8. t. m. se je vršil v Gorici sestanek volivcev in zaupnikov ter somišljenikov Slovenske demokratske zveze, katerega se je udeležilo kakih devetdeset ljudi.

Dnevni red sestanka je bil sledeči: 1. poročilo o delu vodstva Slovenske demokratske zveze, izvoljenih predstavnikov v samoupravne zastope in posameznikov; 2. položaj naše jezikovne skupnosti; 3. načrt za bodoče delo in 4. slučajnosti.

Prvi je imel besedo dr. Sfiligoj, ki je orisal tudi v podrobnosti prizadevanje vodstva SDZ, da izvede program, s katerim je leta 1956 nastopila na volitvah, s posebnim ozirom kar zadeva dosego zaščitnega zakona, ki ga 6. člen ustave predvideva in ga vlada ima dolžnost izdati.

»Ker smo edina slovenska politična organizacija na Goriškem, se zavedamo naših dolžnosti, da zagovarjamo in branimo pravice našega ljudstva točno in pravočasno, ker se zavedamo, da nosimo odgovornost pred našim ljudstvom in pred zgodovino,« je poudaril dr. Sfiligoj. »Zato, je nadaljeval, mirne vesti lahko rečemo, da nismo zamudili nobene prilike glede zahteve po zaščitnem zakonu, ki nam ga vlada hočeš nočeš mora izdati, ker se mi končno lahko obrnemo tudi na ustavno sodišče, ter je v tem oziru le zadeva časa in taktike, saj ne more biti, da bo vlada ravnala z vsako jezikovno skupnostjo različno od ene do druge, in še manj, da bo na tri različne načine postopala z eno samo, kot se dogaja ravno z nami Slovenci. Izgleda namreč, da misli vlada priznati in spoštovati tržaškim Slovencem vse, ali vsaj dober del jezikovnih pravic tudi v javnih uradih, goriškim pa samo šolske pravice, našim bratom v videmski provinci pa prav nič, niti same osnovne šole.«

Vodstvo SDZ smatra, da je taktično pravilno počakati, da se vidi, kaj bodo v pogledu splošne zaščite dosegli naši bratje na Tržaškem in nato takoj odločnejše nastopiti pri vladi in po potrebi tudi pri ustavnem sodišču, saj je vlada že zaščitila nemško, francosko in ladinsko jezikovno skupnost, mora zato zaščititi tudi slovensko, ali pa naj se o tem izreče ustavno sodišče.

Nato je govornik prišel na prikazovanje zadržanja in nastopov slovenskih svetovalcev v goriškem občinskem svetu in povedal, da zavzamejo oni pri vsakem vprašanju, ki pride na razpravo stališče stroge pravičnosti po temeljitem presojanju vprašanja samega, njega upravičenosti in umestnosti ter skladnosti s koristjo občinarjev na splošno, še posebej pa slovenskih.

»Če je proračun utemeljen in koristen občinarjem ter še posebej v kakem določenem oziru Slovencem, ne vemo, zakaj bi ne glasovali za proračun,« je izjavil dr. Sfiligoj in nadaljeval: »Mi nismo namreč tako velika stranka, da bi morali biti v opoziciji zaradi politične taktičnosti, ko dobro vemo, da z našim poštenim zadržanjem in ravnanjem našemu ljudstvu lahko samo koristimo, saj so njegove potrebe res velike. Tako smo uspešno vztrajali in dosegli napeljavo vode v kraje, ki so je potrebovali; napeljavo luči in poprave poti. Nastopov za pomoč našim ljudem pa je bilo in je vedno veliko, bodisi za nakazilo hrane in denarne podpore, bodisi za zdravniško in drugo pomoč. Ni niti potrebno niti umestno prihajati na dan z imeni, ki jih je veliko, saj govorijo dejstva, ki so določenim našim krogom in še posebej posameznikom dovolj dobro znana.« Dr. Sfiligoj je omenil če nekaj specifičnih nastopov slovenskih svetovalcev v goriškem občinskem svetu za splošni blagor ljudstva, obeh narodnosti in povedal, da predložijo oni vsako leto posebno listo del, ki naj se v naslednjem poslovnem letu izvršijo. Občinski odbor je do tu vedno upošteval tudi te predloge, jih vnesel v posebne postavke proračuna in sploh v veliki meri ostvaril.

Dr. Sfiligoj pa je pripomnil, da ne gre vse gladko niti z občinskim odborom, ker so zadeve, ki jih odbor trmasto noče reševati in to na škodo Slovencev. Gre za vpis v imenik stalnih prebivalcev Slovencev in njihovih družin, ki se vračajo iz Jugoslavije kot italijanski državljani. Stalno se slovenski svetovalci potegujejo za te ljudi, katerih prošnja za vpis v imenik stalnih občinarjev leži tudi leta in leta nerešena, ali pa jo je odbor celo odbil, seveda popolnoma neutemeljeno, ker je v vseh primerih dokazano, da gre za italijanske državljane. Toda občinski odbor dvomi (in ta dvom utegne biti le prazen izgovor!) v resničnost dokumentov in pravi, da zadevo preiskuje. »Da pridemo zadevi do konca, je povedal dr. Sfiligoj, smo vložili na odbor posebno vlogo, da izvemo, zakaj tako ravnanje s temi slovenskimi povratniki. In odbor je sklenil, da pride vloga na razpravo občinskega sveta.«

(Prihodnjič objavimo še drugi del poročila s tega zanimivega sestanka SDZ v Gorici. Ured.)

SKPD v Gorici vabi na I. kulturni večer, ki bo v četrtek 19. novembra ob 20.30 na Placuti.
G. Vinko Zaletel s Koroške bo v barvnih slikah prikazal lepote

ŠVICE IN DOLOMITOV

Pridite!

Händlov oratorij »Jephta« pri Sv. Ignaciju

V petek 6. novembra smo imeli v Gorici priliko prisostvovati izbrani, zato pa tudi bolj redki glasbeni prireditvi. Komorni zbor ter orkester dunajske akademije sta nastopila z veličastnim oratorijem G. F. Händla »Jephta« v cerkvi sv. Ignacija. Koncert je vodil dirigent Thomas Chr. David, nastopili pa so še solisti E. Thomann - sopran, K. Equiluz - tenor, M. Sjöstedt - alt. in J. Hoffmann - bas, slednja dva švedske oz. ameriške narodnosti. Ti pevci so vsi člani dunajske državne opere. Oratorij »Jephta« je eno izmed največjih Händlovih tovrstnih stvaritev, in v njem se lepo prepletata lirski in dramatski moment. Silen vtis zapustijo zlasti mogočni zborovski deli, kjer pride do izraza vsa epska veličina, ki jo je mojster prelil v glasbo.

Snov je posneta iz znanega svetopisemskega dogodka stare zaveze: ta govori o tragičnem položaju očeta, ki je obljubil Bogu v zahvalo za zmago prvo bitje — v tem primeru lastno hči, katero bo srečal na povratku iz vojne. Tu se sicer dejanje srečno konča, medtem ko so drugi oratorij (n. pr. Gregorčič »Jeftejeva prisega«) sprejeli v svoje delo tragičen konec.

Vsi izvajalci — po večini mladi — so se odlikovali po fini interpretaciji in izrazni moči. Podobnih koncertov si lahko samo še želimo.

Zahvalni dan obdelovalcev zemlje

Državna konfederacija neposrednih obdelovalcev zemlje je letos že devetič organizirala »zahvalni dan«. To je zelo lepa in hvale vredna tradicija, ki prinaša nekak oddih trdemu delu vsega leta in je mejnik med zaključenim in novo začetim delom. Za to lepo slovesnost je izbrana druga nedelja v novembru. Obdelovalci zemlje prinašajo Bogu v zahvalo svoje pridelke, ki niso samo sad njihovega truda, temveč večno se obnavljajoči čudež božje previdnosti, ki daje rast in blagoslov.

V cerkvi sv. Ignacija na Travniku je msgr. Grusovin daroval sv. mašo. Nadškofa je zastopal msgr. Velci,

Začetek italijanskega misijona v stolnici

V nedeljo zvečer se je v goriški stolnici slovesno začel sv. misijon za ital. vernike. Sv. misijon je istočasno v štirih cerkvah in sicer v cerkvi Sv. Duha na gradu, pri kapucinih in v cerkvi sv. Justa in seveda v stolnici. — Slovenski verniki bodo imeli svoj misijon v decembru.

Tekmovanje pevskih zborov

Tekmovanje pevskih zborov, ki ga prireja Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice, se bo vršilo na Placuti v nedeljo 29. novembra točno ob 16.30.

Nastopili bodo mešani in moški zbori z Goriškega.

Potek tekmovanja: Vsak zbor odpoje obvezno pesem in dve na prosto izbrani. Zbore bo ocenjevala komisija. Vsak zbor bo na podlagi ocenjevanja komisije prejel zasluženo nagrado.

Vabimo cenjeno občinstvo, da se tega tekmovanja udeleži v velikem številu. S tem bo dokazalo, s kakšnim veseljem posluša naše zbore, spremlja njihov razvoj ter ceni njihovo požrtvovalno delo.

Podgora

Dnevi kar tečejo: smo že skoro sredi meseca in konec tega tedna dosežemo že kar tretjo novembrsko nedeljo, ki bo zahvalna. Ko si tako ogledujemo potek bližnjih preteklih dnevov, z zadovoljstvom ugotavljamo, kako sončen in lep je bil že prvi dan meseca, ko je bila obenem prva nedelja in praznik Vseh svetnikov in potem tudi Vernih duš dan.

Zanimali so nas v tistih dnevih seveda prav posebno grobovi naših dragih pokojnih in sploh pokopališča. Slišali smo tudi, da je v vsej naši goriški okolici bilo nanesenih razmeroma največ lepih cvetlic prav na naše podgorsko pokopališče. Res, kar nekaj posebno lepega je bilo v tistih dnevih na naših podgorskih grobovih!

V nedeljo 8. novembra pa smo imeli zunanjo slovesnost praznika patrona naše cerkve in župnije, svetega Justa mučenca. Vsako leto imamo na ta praznik tudi celodnevno češčenje izpostavljenega Najsvetejšega. Uro za uro smo se vrstili častilci po skupinah. Zvečer ob 5h pa smo imeli slovesni zaključek praznika. Z izbranimi besedami nam je v sklepni pridigi toplo govoril č. g. msgr. dr. Franc Močnik. Blagoslov je vodil č. g. dekan msgr. Novak in asistiral mu je poleg pridigarja in domačega gospoda tudi č. g. prof. Drago Butkovič.

Tudi vse pobožno in ubrano petje zbora na koru, blesk obnovljenih svečnikov in belina tolikih cvetlic ter še svit tolikih lučk na oltarju ob Najsvetejšem in sploh vse, kar je bilo združeno s praznikom, nam je prijetno navdalo naša srca, tako da smo se potem veselo razšli.

Pok. dekan JOSIP MILANIČ

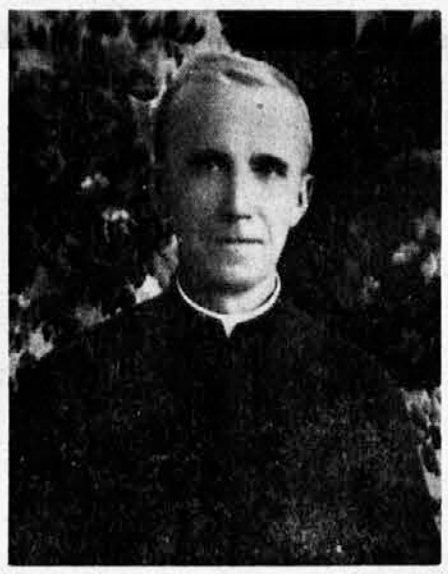

V zgodnjih urah je na praznik Vseh svetnikov umrl v Medani preč. g. dekan Josip Milanič, star 83 let.

Blagopokojni gospod je bil Kraševec po rodu, saj se je rodil leta 1876 na Vojščici iz ugledne in verne družine. Svoja študentovska leta je preživel v Gorici, kjer je dovršil gimnazijo in teologijo. Leta 1900 ga je goriški nadškof kardinal Missia posvetil v duhovnika. Nato je bil poslan kot kaplan v Komen in v Rihenberg. Potem je nekaj časa služboval v Tribuči in od tam odšel v Marijino Celje nad Kanalom, kjer ga je zajela prva svetovna vojna. Od tu je bil odveden kot ujetnik v notranjost Italije in slednjič odpeljan na Sardinski otok, kjer je srečno, vkljub težkemu trpljenju, dočakal konec vojne. Leta 1920 se je vrnil domov ter bil poslan kot kurat v Medano. Pastiroval je v Medani skoro 40 let do konca svojega življenja, ko ga je Vsemogočni na praznik Vseh svetih poklical k sebi po službeno plačilo. Rajni gospod se je lepo pripravil na smrt in s svetim Razpelom ter prižgano svečo v rokah izdihnil svojo blago dušo.

Gospod Milanič je za svoje zasluge in za svoje goreče ter neutrudno pastirovanje postal župnik, duhovni svetnik, dekan ter končno še častni dekan.

Blagopokojni je bil Kraševec in zato po značaju neizprosen, pravičen in jeklen. Njegova zunanja kraška trdota je skrivala dobro srce in plemenito dušo. Odlikovala ga je velika pobožnost do Matere božje, globoka vera in češčenje sv. Rešnjega Telesa ter nadvse goreča vnema za lepoto božje cerkve in svetih obredov. Vse dušnopastirske dolžnosti je vršil vzgledno. Organiziral je dekliško Marijino družbo, Marijin vrtec, Tretji red in Apostolstvo molitve, tako da je v medanski župniji vedno cvetelo versko življenje ter je za časa njegovega pastirovanja Medana dala goriški nadškofiji kar pet duhovnikov.

Kako ga je ljudstvo rado imelo, je izpričal veličasten pogreb, ki se je vršil v torek 3. t. m. ob navzočnosti samega apostolskega administratorja msgr. dr. Mihaela Toroša, 55 sobratov duhovnikov ter vsega medanskega ljudstva in drugih ljudi, ki so prihiteli iz sosednjih vasi. Nagrobni govori, ki so jih imeli presvitli msgr. dr. Mihael Toroš, generalni vikar preč. g. A. Simsič ter domači predstavniki, so vsem segli globoko v srce in premarsikatero oko je bilo solzno. Najgloblje je segla v dušo vseh navzočih vzvišena beseda presvitlega g. administratorja, ko je dejal: »Medanski verniki in rojaki! V grobu leži mož, ki je bil vaš dušni pastir skozi 40 let. On je polagal božje seme v vaša srca. Zato vaša dolžnost do njega naj bo izpričana v tem, da boste vzorno živeli po tem nauku in obrodili stoteren sad.«

Pri vseh žalnih obredih, bodisi v cerkvi in na pokopališču, sta pretresljivo prepevala moški in mešani domači zbor, ki sta ju tako dovršeno pripravila župnikov namestnik in pomočnik č. g. S. Šuligoj ter medanski organist L. Zorzut.

Naj gre v teh vrsticah užaloščenim Medancem in sorodnikom naše iskreno sožalje. Blagopokojnega dekana pa priporočamo božji dobroti in usmiljenju, da bo čimprej dosegel večni mir in pokoj pri Bogu.

OBVESTILA

SVOJ ČAS je naš list omenil netočno statisiko o številu učencev na slovenski šoli, ki jo je objavil slovenski prevod agencije »Italia«. Z zadoščenjem javljamo, da je ista agencija 7. novembra z lepimi besedami to statistiko preklicala.

FOTOGRAFIJE romanja na Staro goro. Kdor želi imeti fotografijo z romanja na Staro goro, naj se obrne do fotografa S. Kleindiensta na Travniku.

KOLEDAR Marijanišča in Alojzijevišča. V nekaj dnevih izide stenski barvni koledar 1960; namenjen je vsem dobrotnikom in prijateljem Marijanišča na Opčinah in Alojzijevišča v Gorici. Dobili ga bodo pri svojih krajevnih duhovnikih ali v katoliških knjigarnah. — Cena 100 lir.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L. 20, osmrtnice L. 30, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovarni urednik: *msgr. dr. Fr. Močnik*
Tiska tiskarna Budin v Gorici